

Τρίτη δέσμη νομοθετικών
προτάσεων της Επιτροπής
για τον τομέα της ενέργειας

Βασικά θεσμικά θέματα

Αικατερίνη Ν. Ηλιάδου

Δ.Ν. Δικηγόρος

Αθήνα, 25 Οκτωβρίου 2007

Ιστορική διαδρομή

Στόχος: Εσωτερική αγορά ενέργειας

- (1980) Αμφισβήτηση κρατικών μονοπωλίων ενέργειας (86.Π ΣυνθΕΚ)
- Πρώτα βήματα: Οδ. 96/92/ΕΚ (ηλεκτρισμός) & 98/30/ΕΚ (αέριο)
- Δεύτερο πακέτο: Οδ. 2003/54/ΕΚ & 2003/55/ΕΚ - Καν. 1228/2003
- Κανονισμός 1775/2005 (πρόσβαση στα Συστήματα Μεταφοράς φυσικού αερίου)
- (2005) Έρευνα της Επιτροπής - Ανταγωνισμός στον τομέα της ενέργειας
- Ιανουάριος 2007: Τελική έκθεση έρευνας - Δέσμη μέτρων για τη νέα Ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα της ενέργειας
- **19.09.2007: Τρίτη δέσμη νομοθετικών προτάσεων – Διαβούλευση:**
http://ec.europa.eu/energy/electricity/package_2007/index_en.htm

Περιεχόμενο τρίτης δέσμης

- Προτάσεις τροποποίησης κανονιστικών κειμένων:
 - Οδηγία τροποποίησης της Οδ. 2003/54/ΕΚ
 - Οδηγία τροποποίησης της Οδ. 2003/55/ΕΚ
 - Κανονισμός τροποποίησης του Καν. (ΕΚ) 1228/2003
 - Κανονισμός τροποποίησης του Καν. (ΕΚ) 1775/2005
 - + Κανονισμός για τη σύσταση του Οργανισμού Συνεργασίας των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας
- Αιτιολογική έκθεση
- Εικτενής ανάλυση επιπτώσεων
- ⇒ *Αντιμετώπιση προβλημάτων: κατακερματισμός αγορών σε εθνικά σύνορα, υψηλός βαθμός συγκέντρωσης και υψηλός βαθμός καθετοποίησης ⇒ εμπόδια εσωτερικής αγοράς*

Επιδιωκόμενοι στόχοι

- Διασφάλιση ανταγωνιστικότητας
 - Πρακτική δυνατότητα επιλογής προμηθευτή για όλους - Λογικές τιμές, καθαρότερη ενέργεια & ασφάλεια εφοδιασμού
 - Εγγύηση της πρόσβασης στην ενεργειακή αγορά μικρότερων εταιρειών
 - Εγγύηση υγιούς ανταγωνισμού με τις εταιρίες τρίτων χωρών
- Προαγωγή αειφορίας
 - Εμπόριο ρύπων
 - Ενίσχυση διείσδυσης ΑΠΕ
- Ενίσχυση ασφάλειας εφοδιασμού
 - Βελτίωση όρων πραγματοποίησης επενδύσεων σε μονάδες ηλεκτροπαραγωγής και σε δίκτυα
 - Αποφυγή διακοπών τροφοδοσίας

Βασικοί άξονες προτεινόμενων κανονιστικών επιλογών

- Αποτελεσματικός **διαχωρισμός** μονοπωλιακών και ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων
- Ενδυνάμωση της **ανεξαρτησίας** και των αρμοδιοτήτων των Ρυθμιστικών Αρχών
- Ενίσχυση της **συνεργασίας** των Ρυθμιστικών Αρχών – Θεσμική οργάνωση
- Ενίσχυση της **συνεργασίας** των Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς
- Βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας της αγοράς
- Ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού

Διαχωρισμός μονοπωλιακών & ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων

- 2003/54/ΕΚ: Νομικός και λειτουργικός διαχωρισμός ⇒ Χωριστές ή θυγατρικές εταιρείες ⇒ Προβλήματα: Άνιση μεταχείριση υπέρ συνδεδεμένων εταιρειών, άνιση πρόσβαση στην πληροφόρηση, επηρεασμός επενδυτικών κινήτρων
- Στόχος: **Αποτελεσματικός διαχωρισμός**
 - Εφαρμογή υποχρεώσεων διαχωρισμού σε ενιαίο χώρο ΕΕ
 - Τόσο για ιδιωτικές όσο και για δημόσιες επιχειρήσεις
 - Τόσο για Ευρωπαϊκές όσο και για εταιρείες τρίτων χωρών που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ

Πρόταση νέων κανόνων διαχωρισμού

- Κανόνας: **Πλήρης ιδιοκτησιακός διαχωρισμός** ⇒ απαγόρευση παράλληλης συμμετοχής σε ανταγωνιστικά και μονοπωλιακά τμήματα της αγοράς (δικαιώματα επιρροής)
 - Προβλήματα
 - Δυσκολίες εφαρμογής για δημόσιες επιχειρήσεις (295 ΣυνθΕΚ)
 - Δυσκολίες εφαρμογής για ιδιωτικές επιχειρήσεις (απαλλοτρίωση /αναλογικότητα)
 - Αντιδράσεις Κρατών μελών
- Εναλλακτικά: **Σύστημα Ανεξάρτητου Διαχειριστή (ISO)**
 - Διατήρηση ιδιοκτησίας παγίων από καθετοποιημένη επιχείρηση
 - Εγγυήσεις ανεξαρτησίας για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας
 - Έντονη ρύθμιση και διαρκής ρυθμιστική παρακολούθηση

Συνεργασία Διαχειριστών Συστημάτων

- Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς
(*ETSO – GTE – UCTE – EASEE-Gas*)
- Αρμοδιότητες:
 - Ειπόνηση ομοιόμορφων Κωδίκων Αγοράς και Τεχνικών Κωδίκων + ισχυρή ρυθμιστική εποπτεία και παρακολούθηση εφαρμογής από τον Οργανισμό Συνεργασίας Ρυθμιστικών Αρχών + δικαίωμα παρέμβασης της Επιτροπής (κατευθυντήριες οδηγίες)
 - Συνεργασία σε έρευνα και καινοτομία
 - Συντονισμένη διαχείριση δικτύων – δημοσίευση πληροφοριών
 - Μακροχρόνιος σχεδιασμός επενδύσεων – 10ετές σχέδιο ανάπτυξης ανά 2ετία

Ενίσχυση ρόλου εθνικών ρυθμιστικών αρχών

- Στόχος: Διασφάλιση επιχειρηματικής εμπιστοσύνης
- Μέσα:
 - Ενίσχυση της ανεξαρτησίας – θεσμικές διαστάσεις: νομική προσωπικότητα, δημοσιονομική αυτονομία, κατάλληλοι πόροι, ανεξάρτητη διαχείριση, μη ανανεώσιμη θητεία τουλάχιστον 5 ετών
 - Ρητοί στόχοι πολιτικής ρυθμιστικών αρχών
 - Ενίσχυση των αρμοδιοτήτων – παρακολούθηση Διαχειριστών Συστημάτων (συμμόρφωση με Κώδικες, εποπτεία επενδυτικών σχεδίων, παρακολούθηση υποχρεώσεων διαφάνειας και ανοίγματος στον ανταγωνισμό, διασφάλιση προστασίας καταναλωτών) – Καθορισμός / έγκριση τιμολογίων πρόσβασης και εξισορρόπησης – Επιβολή κυρώσεων
 - + αρμοδιότητα Επιτροπής για κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τις αρμοδιότητες

Οργανισμός Συνεργασίας Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (*Agency*)

- Θετική αποτίμηση έργου ERGEG
- ΟΣΡΑΕ: Νέος θεσμός – νομική προσωπικότητα – όχι υπερεθνική ρυθμιστική αρχή
- Σύνθετη διοικητική οργάνωση (ΔΣ, Ρυθμιστικό Συμβούλιο, Διευθυντής, Συμβούλιο Προσφυγών)
- Αρμοδιότητες (*κυρίως γνωμοδοτικές*)
 - *Πλαίσιο συνεργασίας Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών (Διαδικασίες)*
 - *Παρακολούθηση / εποπτεία Δικτύου Διαχειριστών (10ετές πρόγραμμα, Κώδικες)*
 - *Γενική συμβουλευτική αρμοδιότητα προς την Επιτροπή*
- *Αποφασιστικές αρμοδιότητες σε σχέση με:*
 - *Διασυνοριακά ζητήματα υποδομών (εξαιρέσεις)*
 - *Τεχνικά ζητήματα - κατευθυντήριες οδηγίες*

Forum αγοράς λιανικής

- Στόχος: πραγματική ευρωπαϊκή αγορά τελικού χρήστη – διασυνοριακές αγορές λιανικής
- Σταδιακή ολοκλήρωση
- Υπό εξέταση: Δημιουργία *Forum* για την αγορά λιανικής, κατ' αναλογία της Μαδρίτης και της Φλωρεντίας
- Πλαίσιο συνεργασίας – παροχή οδηγιών για ρύθμιση ανταγωνισμού στην αγορά λιανικής – απώτερος σκοπός: εναρμόνιση κανόνων

Συνοπτικά σχόλια

- Εξέλιξη: Φθινόπωρο 2008 / Άνοιξη 2009
- Αντιδράσεις ιδίως για θέματα ιδιοκτησιακού διαχωρισμού
- Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο
 - πολύπλοκοι μηχανισμοί συνεργασίας
 - ασαφής οριοθέτηση αρμοδιοτήτων
- Αβεβαιότητα